Gwiriwch fanylion yr arholiad isod cyn rhoi eich gwybodaeth ymgeisydd

Cyfenw'r Ymgeisydd	Enwau eraill

Rhif y Ganolfan

Rhif Cofrestru'r Dysgwr

Diploma, Diploma Estynedig Pearson BTEC Lefel 3 Cenedlaethol

Amser 1 awr 30 munud

Cyfeirnod y papur **51106N**

Gwasanaethau Amddiffyn sydd â Gwisg Swyddogol

UNED 6: Llywodraeth a'r Gwasanaethau Amddiffyn

Nid oes angen unrhyw ddeunyddiau eraill arnoch.

Cyfanswm Marciau

Cyfarwyddiadau

- Defnyddiwch inc neu feiro **du**.
- **Llenwch y blychau** ar dop y dudalen hon drwy nodi eich enw, rhif eich canolfan a rhif cofrestru'r dysgwr.
- Atebwch **bob** cwestiwn.
- Atebwch y cwestiynau yn y lleoedd gwag a ddarperir *– efallai bydd mwy o le gwag nag y bydd arnoch ei angen.*

Gwybodaeth

- 70 yw cyfanswm y marciau ar gyfer y papur hwn.
- Mae'r marciau ar gyfer **pob** cwestiwn yn cael eu dangos mewn cromfachau – defnyddiwch hyn fel canllaw ar gyfer faint o amser i'w dreulio ar bob cwestiwn.

Cyngor

- Darllenwch bob cwestiwn yn ofalus cyn dechrau ei ateb.
- Ceisiwch ateb pob cwestiwn.
- Darllenwch dros eich atebion os bydd gennych amser ar y diwedd.

Trowch y dudalen ▶

P73805A

©2022 Pearson Education Ltd.

1/

P 7 3 8 0 5 A 0 1 1 6

Pearson

Atebwch BOB cwestiwn. Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd gwag a ddarperir.

1 Mae cwmpas gwasanaethau amddiffyn yn cynnwys gwahanol wasanaethau sydd â gwisg swyddogol.

(a) Nodwch **un** gwasanaeth amddiffyn arfog sydd â gwisg swyddogol.

(1)

.....

.....

(b) Rhowch **ddau** o bwrpasau gwasanaethau amddiffyn arfog.

(2)

1 .....

.....

.....

.....

2 .....

.....

.....

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 1 = 3 marc)

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

2 Mae Tŷ'r Cyffredin yn un o sefydliadau'r wladwriaeth.

(a) Esboniwch **un** agwedd ar gyfansoddiad (*composition*) Tŷ'r Cyffredin.

(2)

.....

.....

.....

.....

(b) Esboniwch **ddau** o gyfrifoldebau Tŷ'r Cyffredin.

(4)

1 .....

.....

.....

.....

2 .....

.....

.....

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 2 = 6 marc)

3 O fewn Llywodraeth y Deyrnas Unedig (DU), mae sefydliadau'r wladwriaeth yn gweithio gyda'i gilydd i arwain y wlad.

(a) Diffiniwch fraint seneddol.

(1)

.....

(b) Esboniwch **un** pwrpas deddfwrfa (*legislature*).

(2)

.....

.....

.....

.....

Mae gweinidogion y llywodraeth yn gweithredu o fewn y ddeddfwrfa.

(c) Esboniwch **ddwy** o rolau gweinidogion y llywodraeth.

(4)

1 .....

.....

.....

.....

2 .....

.....

.....

.....

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

I weithredu polisi'r llywodraeth ar lefel leol, mae gwasanaethau amddiffyn yn gweithio gyda maerau metropolitan.

(ch) Trafodwch wahanol bwerau maerau metropolitan yn y DU.

(6)

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

Datganolodd Llywodraeth y DU rai pwerau i genhedloedd y DU gan gadw rhai pwerau yn ôl hefyd.

(d) Trafodwch gadw pwerau yn ôl (*reservation of powers*), gan gyfeirio at rolau un corff datganoledig.

(6)

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 3 = 19 marc)

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

TUDALEN WAG

4 Darllenwch y detholiad canlynol cyn ateb Cwestiwn 4.

Ym mis Ebrill 2021, llofnododd cannoedd o bobl ddeiseb yn galw ar Gyngor Dinas Northville i ailfeddwl ei doriadau oedd ar y gweill, cyn bod protest gyhoeddus yn cael ei chynnal yn y ddinas.

Deellir bod hyd at 650 o swyddi mewn perygl yn y cyngor.

Mae'n amcangyfrif mai effaith ariannol Covid-19 fydd £87.9 miliwn erbyn 2022, wedi'i achosi gan golli incwm a chynnydd mewn costau.

Hyd yn hyn, mae'r cyngor wedi cael £23.5 miliwn gan y llywodraeth.

Yn ôl trefnwyr y brotest gyhoeddus, yn hytrach na chynnal ymgyrch gyhoeddus yn galw ar bob cyngor sydd heb gael digon o arian (*underfunded councils*) i beidio â throsglwyddo toriadau, mae Cyngor Dinas Northville yn bwriadu trosglwyddo toriadau i'r gweithlu ac i gymunedau lleol.

Mae hyn yn cynnwys:

- Torri hyd at 650 o swyddi
- Cau canolfan ddydd i oedolion
- Cau cwrs golff y ddinas
- Toriadau i wasanaethau llyfrgell a chwarae.

Dywedodd Arweinydd Cyngor y Ddinas: "Rydym ni'n deall y farn am amddiffyn swyddi a'n cymunedau lleol, ac nid oes gennym awydd o gwbl i wneud mwy fyth o doriadau, ond mae gennym ni ddyletswydd gyfreithiol i gydbwyso ein cyllideb ac nid oes dewis arall gennym pan mae'r llywodraeth yn parhau i ostwng y cyllid mae'n ei ddarparu i gynghorau lleol yn enfawr".

(a) Nodwch adran y llywodraeth sy'n gyfrifol am lywodraeth leol.

(1)

.....

Mae rhai llywodraethau lleol yn codi arian trwy ffynonellau heblaw am drethiant.

(b) Esboniwch **un** ffynhonnell gyllid **arall** sy'n cael ei defnyddio gan lywodraethau lleol.

(2)

.....

.....

.....

.....

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

(c) Esboniwch **ddwy** ffordd mae'r llywodraeth leol yn Northville yn atebol am wario cyllid.

(6)

1 .....

.....

.....

.....

.....

.....

2 .....

.....

.....

.....

.....

.....

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

Gallai'r gostyngiad mewn swyddi yng Nghyngor Dinas Northville effeithio ar y gwasanaethau mae'r awdurdod lleol yn gallu eu darparu.

(ch) Esboniwch **ddwy** effaith gallai'r polisi i gau'r ganolfan ddydd i oedolion eu cael ar y gwasanaethau a ddarperir yn Northville.

(6)

1 .....

.....

.....

.....

.....

.....

2 .....

.....

.....

.....

.....

.....

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

O ganlyniad i'r cyhoeddiad am dorri swyddi yn y cyngor lleol, mae preswylwyr yn cynnal gwrthdystiad yng nghanol y ddinas.

(d) Aseswch y dylanwad gallai gwrthdystiadau cyhoeddus ei gael ar sut mae llywodraeth leol yn ffurfio'i pholisi ar wariant.

(9)

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 4 = 24 marc)

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

Darllenwch y detholiad cyn ateb Cwestiwn 5.

Ym mis Mawrth 2020, cyhoeddodd y Swyddfa Gartref ddata am weithlu'r heddlu yn y DU. Bwriad yr adroddiad hwn yw rhoi eglurder am amrywiaeth o agweddau ar weithlu'r heddlu, gan gynnwys y rhesymau pam mae swyddogion yr heddlu yn gadael y gwasanaeth.

Mae nifer y swyddogion sy'n gadael yr heddlu, ym mhob un o'r pum mlynedd diwethaf yn cael eu dangos yn Tabl 4.1 yn ôl eu rheswm dros ymadael.

Tabl 4.1: Swyddogion heddlu sy'n gadael, yn ôl llwybr gadael, 2015/16 i 2019/20, Cymru a Lloegr

Llwybr gadael	**2015/16**	**2016/17**	**2017/18**	**2018/19**	**2019/20**
Ymddeol yn ôl yr arfer	4211	4507	4747	4492	4169
Ymddiswyddo'n wirfoddol	1968	2035	1995	2175	2363
Trosglwyddo	648	1093	1068	1339	1405
Ymddeol am reswm meddygol	582	587	500	514	377
Cael eu diswyddo	247	289	211	161	163
Marw	69	57	51	46	69

Mae mwyafrif y bobl sy'n gadael y gwasanaeth yn gwneud hynny trwy ymddeol yn ôl yr arfer, sy'n cyfrif am oddeutu 50% i 60% o ymadawyr yn flynyddol (Ffigur 4.7). Fe wnaeth cyfran yr ymddiswyddiadau gwirfoddol gynyddu yn y flwyddyn ddiweddaraf o 29% i 33% o ymadawyr (ac eithrio trosglwyddiadau).

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

Ffigur 4.7: Swyddogion heddlu sy'n gadael, yn ôl llwybr gadael, 2009/10 i 2019/2020, Cymru a Lloegr

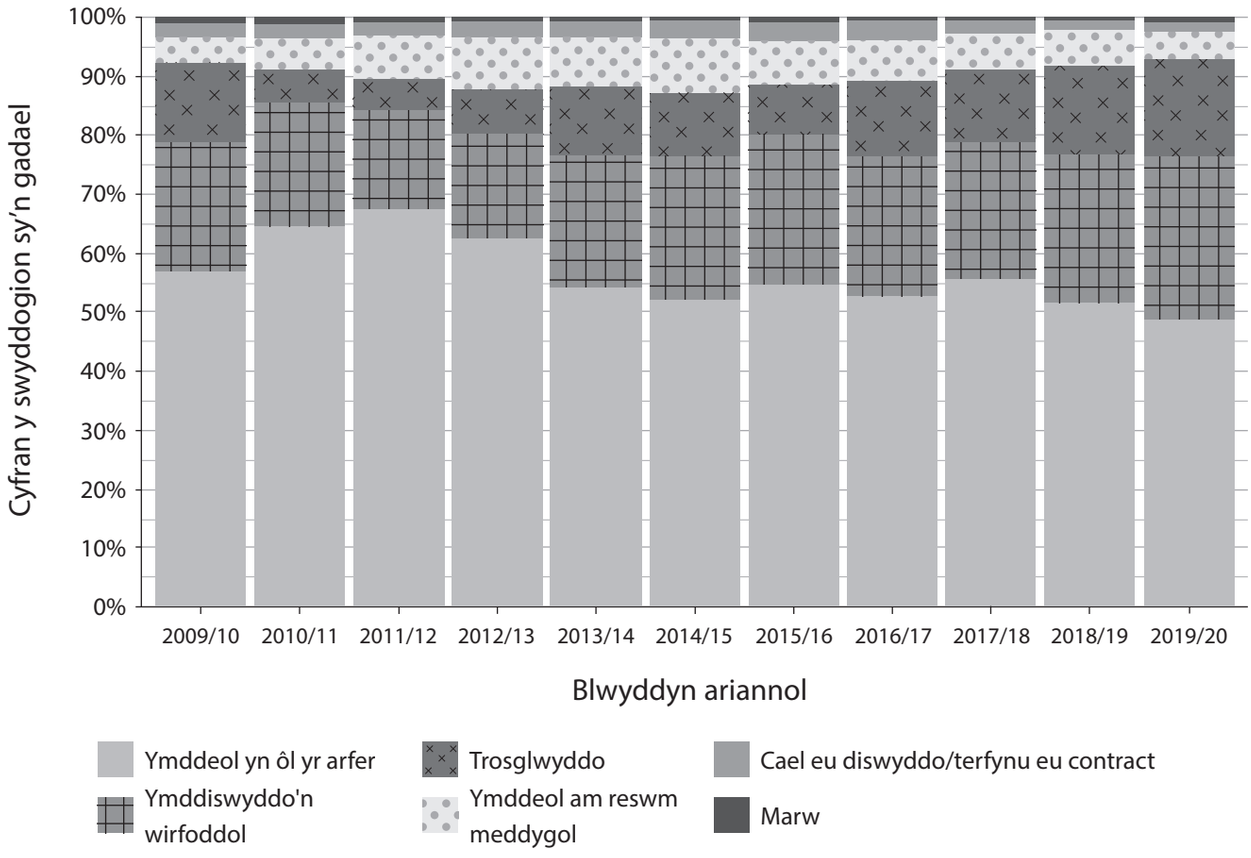

Ffynhonnell 1

(Gweithlu'r heddlu, Cymru a Lloegr, ar 31 Mawrth 2020 ail argraffiad: Y Swyddfa Gartref)

5 Defnyddiwch y wybodaeth yn Ffynhonnell 1 i ymateb i'r cwestiwn hwn.

(a) Trafodwch effaith hyn ar bersonél yr heddlu

(6)

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

Gall defnyddio ystadegau helpu adrannau'r llywodraeth i ffurfio polisi a gall gael effaith ar yr holl wasanaethau amddiffyn.

(b) Gwerthuswch effaith ystadegau ar allu'r Swyddfa Gartref i gynllunio ar gyfer buddsoddi mewn recriwtio, gan gyfeirio at enghreifftiau o Ffynhonnell 1.

(12)

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 5 = 18 marc)

CYFANSWM AR GYFER Y PAPUR = 70 MARC

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YN Y FAN HON